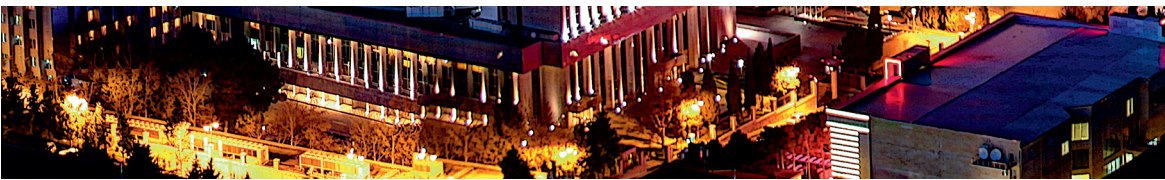

Azerbejdżan

Przewodnik po rynku

AZERBEJDŻAN
PRZEWODNIK PO RYNKU

© PAIH S.A.

Niniejsza publikacja ma charakter informacyjny.
Została opracowana na podstawie informacji uznanych za wiarygodne
i nie stanowi wykładni ani opinii prawnej.

PAIH S.A. nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania
zamieszczonych w niniejszej publikacji informacji oraz za możliwe
konsekwencje jakichkolwiek działań podjętych w oparciu o te informacje.

Wydawca: Polska Agencja Inwestycji i Handlu S.A.

ISBN 978-83-62132-71-3

Warszawa, październik 2018 r.

Spis treści

I.	Informacje ogólne o kraju..	5
II.	Ustrój polityczny.	10
III.	Administracja gospodarcza.	12
IV.	Gospodarka.	13
V.	Główne sektory gospodarki.	16
VI.	Formy prowadzenia działalności gospodarczej	21
VII.	System podatkowy	24
VIII.	System finansowy.	26
IX.	Uczestnictwo w wielostronnych organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym..	28
X.	Dwustronna współpraca gospodarcza z polską.	30
XI.	Dostęp do rynku	34
XII.	Przydatne kontakty.	37

I. Informacje ogólne o kraju.

Azerbejdżan położony jest na zachodnim brzegu Morza Kaspijskiego, na pograniczu Kaukazu i Azji Środkowej. Jest największym państwem Kaukazu Południowego, jego powierzchnia wynosi 86,6 tys. km². W skład państwa wchodzi Nachiczewan — republika autonomiczna oddzielona od Azerbejdżanu i położona między Iranem, Turcją i Armenią. W Azerbejdżanie istnieją dwie główne formy reliefu: góry i równiny. 40% kraju jest pokryte łańcuchami górskimi, z których trzy są większe oraz Mały Kaukaz i Tałysh, otaczający nizinę Kura-Araz z obszarów północnych, zachodnich i południowo-wschodnich. Na północy Azerbejdżan graniczy z wchodzącym w skład Federacji Rosyjskiej Dagestanem, na zachodzie z Gruzją i Armenią, zaś na południu z Iranem. Kraj ma również bardzo krótką, bo zaledwie 9-kilometrową granicę z Turcją (Nachiczewan). Ze względów strategicznych jest jednak ona niezwykle ważna.

Stolicą Azerbejdżanu jest Baku. Znajduje się na półwyspie Apsheron na najbardziej wschodnim punkcie Azerbejdżanu.

Ludność: Według Państwowego Komitetu Statystycznego, ludność Azerbejdżanu została oszacowana na 9 898 mln na dzień 1 maja 2018 r. Azerbejdżan jest tygłem narodów, kultur i religii. Podczas gdy etniczni Azerbejdżanie stanowią większość, Azerbejdżan jest domem dla każdej innej narodowości. Mniejszości to Rosjanie, Tałysi, Lezgini, Kurdowie, górszy Żydzi, Gruzini i Udini. Wszystkie mniejszości w Azerbejdżanie mają konstytucyjne prawo do edukacji, mediów i działań kulturalnych w ich własnym języku.

Języki urzędowe: Językiem urzędowym jest język azerbejdżański, należący do tureckiej rodziny językowej.

1. Warunki klimatyczne

Klimat środkowego Azerbejdżanu jest klimatem subtropikalnym, z upalnymi latami i ciepłymi zimami. Azerbejdżan zawdzięcza to Wielkiemu Kaukaskiemu Grzbietowi, który nie przepuszcza na południe mas zimnego powietrza z Syberii i Wschodniej Europy. Jednocześnie na terytorium kraju występuje aż 9 stref klimatycznych, a wahania temperatur w poszczególnych regionach są bardzo duże (od mniej niż -30° do ponad 45°C w jednym miejscu). Najbardziej surowe i niezwykle trudne do życia warunki klimatyczne panują w najwyższych partiach Kaukazu, leżących na pograniczu stref klimatycznych. Duże są także różnice w wielkości opadów: od 200-350 mm rocznie na Apszeronie do 1300-1600 w Lenkoranie.

2. Główne bogactwa naturalne

Ropa naftowa jest głównym bogactwem Azerbejdżanu, jednego z najstarszych krajów produkujących ropę naftową na świecie. Największe złoża znajdują się na Półwyspie Apszerońskim i w szelfie Morza Kaspijskiego. Potwierdzone rezerwy ropy w Azerbejdżanie wynoszą obecnie 1,5 miliarda ton, a potwierdzone rezerwy gazu szacuje się na 2,6 bln metrów sześciennych. Większość azerbejdżańskiej ropy pochodzi z morskiego bloku Azeri-Czirag-Guneszli, z którego do końca 2017 roku wydobyto 460 mln tony ropy. Przedłużenie kontraktu na rozwój pól Azeri-Chirag-Guneshli (ACG) do 2050 r. wskazuje, że Azerbejdżan ma wystarczające rezerwy ropy.

Azerbejdżan ma rezerwę rudy żelaza o całkowitej wielkości 246 milionów ton, przy czym średnia zawartość tlenu żelaza wynosi 43 procent. Znaczące pokłady rud żelaza znajdują się przede wszystkim w górach Małego Kaukazu, w rejonie Daszkesan (tu zlokalizowane są największe na świecie złoża alunitu). Kraj ma rezerwy ołowiu, które szacuje się na około 1,66 miliona ton. W Azerbejdżanie znanych jest kilka złóż pirytowo-polimetalicznych w regionie Wielkiego Kaukazu – Filiczaj, Kartiech, Kaźdag, Kyzyl Dere – najbardziej znane jest Filiczaj. Całkowite zasoby cynku w kraju szacuje się na 3,7 miliona ton, w tym potwierdzone zasoby 3,6 miliona ton przy średniej zawartości metalu wynoszącej 3,7 procent.

Główna część rezerw cynkowych jest w Filizczaj. Całkowite zasoby złota w zbadanych złożach szacowane są na 50 ton, potwierdzone na poziomie 10 ton. Całkowite zasoby srebra szacuje się na 4200 ton przy maksymalnej zawartości metalu 170 gramów na tonę i co najmniej 30 gramów na tonę. Srebro zawarte jest w rudach kilku polimetalicznych osadów, z których najbardziej atrakcyjnym jest Soyitlichaj.

Na terytorium Nachiczewańskiej Republiki Autonomicznej wydobywa się sól kamienną, której złoża szacuje się na 2 - 2,5 miliarda ton. Terytorium Azerbejdżanu bogate jest również w materiały wykorzystywane w budownictwie takie jak marmur, żwir, piasek, wapno, glina ceglarska i tuf wulkaniczny. W rejonach Gjuzdeck, Daszkesan, Szakbulak, Naftalan i Dasz Salaky zlokalizowano około 300 miliardów ton kamienia budowlanego.

Ponadto na terytorium Azerbejdżanu znajduje się ponad tysiąc źródeł termicznych i mineralnych. Do najbardziej znanych należą źródła Istisu, Turszsu, Badamli, Galały, Szikburnu, Surakany.

3. System walutowy, kurs i wymiana.

Od 1 stycznia 1994 r. manat jest walutą krajową. Kurs wymiany walut w kraju ustalony jest przez Centralny Bank Azerbejdżanu (CBAR). W styczniu 2006 r. Azerbejdżan wyznaczył na swoją walutę Nowy Azerbejdżański Manat (AZN), który był powiązany z dolarem amerykańskim (USD) przez politykę pieniężną Centralnego Banku Republiki Azerbejdżanu (CBAR) i kurs wymiany wobec dolara amerykańskiego wynosił maksymalnie 1 USD = AZN 0,78. W lutym 2015 r. CBAR porzuciło twardą piastę manata w stosunku do USD ze względu na spadek cen ropy naftowej. W grudniu 2015 r. nastąpiła druga dewaluacja (około 50%) AZN. W styczniu - lutym 2017 r. wynosi 1,81 AZN za 1 USD, podczas gdy średnia stawka AZN / EUR w tym samym okresie wynosi 1,94 AZN za 1 EUR. W 2018 roku 1 USD - 1,70 AZN.

Wwóz zagranicznej waluty do Azerbejdżanu nie jest limitowany, pod warunkiem, że przewożona suma została zadeklarowana na granicy. Służby celne są zobowiązane do wystawienia certyfikatu w przypadku wwozu kwot powyżej 10.000 USD (lub ekwiwalentu w innej walucie). Po przedstawieniu odpowiednich zaświadczeń możliwy jest wywóz

waluty obcej w ilości nie przewyższającej kwoty wwiezionej do Azerbejdżanu.

Wszystkie operacje bankowe lub gotówkowe powinny być przeprowadzane w manatach, choć po uzyskaniu odpowiednich zezwoleń możliwe jest prowadzenie rachunków bankowych w obcej walucie. Kurs manata i inne wskaźniki rynku finansowego dostępne są na stronie www.cbar.az.

4. Religia.

Wśród wyznań religijnych dominują muzułmanie – 93 % (w tym szyici 75 %, sunniti 25 %). Wyznawcy chrześcijaństwa stanowią 3,1 %.

Językiem urzędowym jest azerbejdżański, którym posługuje się 90 % ludności, w użyciu są także języki rosyjski, turecki.

5. Infrastruktura transportowa.

Azerbejdżan położony jest na ważnym szlaku komunikacyjnym, łączącym region kaspijski z Europą. Najważniejsze drogowe przejścia graniczne to: Balakan i Krasnyj Most (z Gruzją), Astara, Dżulfa (z Iranem), Samur (z Rosją – tylko dla obywateli WNP). Granica z Armenią jest zablokowana, Górski Karabach znajdujący się faktycznie pod kontrolą Armenii jest niedostępny z terytorium Azerbejdżanu.

Oprócz międzynarodowego portu lotniczego w Baku istnieje kilka lokalnych lotnisk: w Gandży, Szeki, Zakatałach, Lenkoranie i Gabale.

Głównym portem morskim jest Baku. Funkcjonują połączenia morskie z Kazachstanem, Turkmenistanem, Iranem i Rosją.

6. Obowiązek wizowy.

Przy wjeździe obywateli polskich na terytorium Republiki Azerbejdżanu wymagane jest posiadanie wizy, którą można uzyskać w Ambasadzie Republiki Azerbejdżańskiej w Warszawie. Ponadto rząd Azerbejdżanu zainicjował kilku kluczowych usprawnień w procesie ubiegania się o wizę. W rezultacie turyści z większości krajów świata mogą ubiegać się o wizę przed wjazdem do kraju za pośrednictwem specjalnego internetowego systemu wizowego ASAN (e-visa ASAN). Wizy są wydawane szybko, w ciągu 3 dni roboczych.

Cudzoziemiec, który zamierza przebywać w Azerbejdżanie dłużej niż 15 dni, powinien przejść procedurę rejestracyjną w miejscu zamieszkania.

7. Wykaz świąt państwowych.

- a) 1-2 stycznia Nowy Rok
- b) 8 marca Międzynarodowy Dzień Kobiet
- c) 20-21 marca Nowruz Bajram
- d) 9 maja Dzień Zwycięstwa nad Faszyzmem
- e) 28 maja Dzień Republiki
- f) 15 czerwca Dzień Ocalenia Narodowego
- g) 26 czerwca Dzień Sił Zbrojnych
- h) 18 października Dzień Niepodległości
- i) 12 listopada Dzień Konstytucji
- j) 17 listopada Święto Odrodzenia Narodowego
- k) 31 grudnia Dzień Solidarności

Na mocy dekretu prezydenta od 1 sierpnia 2002 roku we wszystkich urządach państwowych, mediach i reklamie obowiązuje alfabet łaciński. Ustawę o zniesieniu cyrylicy i przywróceniu w Azerbejdżanie alfabetu łacińskiego uchwalono już w 1992 roku, nie była ona jednak egzekwowana. Zerwanie z cyrylicą miało być gestem świadczącym o otwarciu się kraju na Zachód.

II. Ustrój polityczny.

Azerbejdżan jest republiką prezydencką, z prezydentem jako głową państwa na czele rządu. Władza wykonawcza opiera się na Prezydencie. Władza ustawodawcza należy do parlamentu, Zgromadzenia Narodowego (Milli Majlis) Azerbejdżanu. Prezydent jest wybierany w wyborach powszechnych na okres 7 lat i za zgodą Zgromadzenia Narodowego powołuje premiera oraz mianuje członków Rady Ministrów. Prezydent Republiki Azerbejdżanu powołuje i odwołuje pierwszego wiceprezydenta i wiceprezydentów Republiki Azerbejdżanu. Zgodnie z konstytucją z 1995 r. władza wykonawcza, ustawodawcza i sądownicza rządu w Azerbejdżanie są od siebie niezależne. Prezydent jest także głównie dowodzącym sił zbrojnych Azerbejdżanu. Kwestie związane ze zgodnością aktów prawnych, dokumentów rządowych, decyzji sądów oraz umów międzynarodowych z konstytucją znajdują się w gestii Sądu Konstytucyjnego. Rozstrzyga on również spory kompetencyjne pomiędzy organami władzy państwowej. Dodatkowo, z mocy prawa funkcjonują sądy specjalnej jurysdykcji: Państwowy Sąd Administracyjno - Gospodarczy i sądy wojskowe. Sąd Najwyższy jest ostateczną instancją dla spraw cywilnych, karnych, administracyjnych oraz innych. Zgodnie z konstytucją sędziowie Sądu Konstytucyjnego są mianowani przez Zgromadzenie Narodowe na wniosek prezydenta, na piętnastoletnią kadencję, podczas gdy pozostali sędziowie są wybierani na 5 lat. Sędziowie sądów lokalnych i sądów niższej instancji są mianowani przez prezydenta na wniosek Rady Sądowniczej. Pod koniec grudnia 1999 roku w Azerbejdżanie został przyjęty Kodeks Cywilny, który stanowi podstawę prawa cywilnego i jest dokumentem nadrzędnym w stosunku do wszystkich innych aktów prawnych regulujących sferę cywilnoprawną. Kodeks Cywilny wprowadził dwie ważne zasady dotyczące praw własności. Stwierdza on, że prawa te mogą być przyznane przez państwo, a wszelkie transakcje związane z prawem własności muszą być potwierdzone notarialnie. Kodeks Cywilny składa się z dwóch części: ogólnej i szczegółowej. Część ogólna

kodeksu dotyczy inwestycji, wkładów kapitałowych osobowości prawnej, opracowania zestawień bilansowych i rewizji ksiąg rachunkowych osób prawnych. Część szczegółowa Kodeksu Cywilnego zawiera szereg zasad i postanowień dotyczących umów sprzedaży, zakupu, dzierżawy, pożyczki, umów dotyczących zamówień, transportu i zaopatrzenia. Reguluje też sprawy dotyczące koncesji, np. na autoryzowaną dystrybucję, kwestie spadku i dziedziczenia oraz własności intelektualnej.

III. Administracja gospodarcza.

Kwestie gospodarcze wchodzą w zakres kompetencji następujących ministerstw oraz urzędów administracji centralnej: Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Energetyki, Ministerstwo Rolnictwa, Ministerstwo Finansów, Ministerstwo Podatków, Ministerstwo ds. Sytuacji Nadzwyczajnych, Państwowy Komitet ds. Urbanistyki i Architektury, Urząd Celny. Polityka gospodarcza jest ponadto realizowana przez szereg instytucji, które formalnie podlegają odpowiednim resortom lub też prezydentowi. Wspomnieć tu należy o azerbejdżańskim państwowym funduszu naftowym (SOFAZ – State Oil Fund of the Azerbaijan Republic), który został założony w grudniu 2000 r. SOFAZ jest pozabudżetowym funduszem mającym zapewnić stabilność makroekonomiczną na przyszłość i promować inwestycje w niezależne sektory gospodarki. Kolejnym kluczowym powodem utworzenia SOFAZ było zwiększenie przejrzystości zarządzania przychodami z ropy naftowej. Polityka dywersyfikacji gospodarki jest realizowana m.in. poprzez agencję inwestycyjną AIC (Azerbaijan Investment Company), która została utworzona dekretem nr 1395 Prezydentem Republiki Azerbejdżanu „O dodatkowych środkach promujących działalność inwestycyjną” która podpisano 30 marca 2006 r. Głównym celem AIC jest wspieranie rozwoju sektora pozapaliwowego w gospodarce poprzez zaangażowanie lokalnych i zagranicznych inwestorów w projekty typu greenfield i brownfield na terytorium Azerbejdżanu.

IV. Gospodarka.

Azerbejdżan posiada żyzne grunty rolne, znaczne rezerwy ropy i gazu oraz stosunkowo rozwinięty sektor przemysłowy. Jednak spuścizna centralnego radzieckiego planowania i niestabilność wczesnych lat dziewięćdziesiątych, która w dużej mierze wynikała z pogarszających się stosunków handlowych z byłymi partnerami radzieckimi i konfliktu w Górnym Karabachu, spowodowała znaczny spadek produkcji gospodarczej. Na przykład w 1995 roku o 50% spadła produkcja w przemyśle petrochemicznym i maszynowym, a także w przemyśle lekkim. Przemysł ciężki obejmuje wydobywanie i rafinację ropy naftowej, hutnictwo, wydobywanie i rafinację aluminium, petrochemię i produkcję chemiczną. Przemysł lekki obejmuje przetwórstwo żywności, tekstylia i produkcję wina. Większość przedsiębiorstw przemysłowych Azerbejdżanu znajduje się w Baku, Sumgaicie i Gandży. Głównymi gałęziami przemysłu w Baku są sprzęt naftowy i gazowy oraz produkcja lekka. Produkcja w Sumgaicie skupia się na produktach chemicznych i petrochemicznych, tekstyliach i wytopianiu aluminium, a Gandża jest ośrodkiem rafinacji aluminium, a także specjalizuje się w tekstyliach, budowie maszyn i metalurgii. Od czasu dekonstrukcji na początku lat dziewięćdziesiątych gospodarka Azerbejdżanu rośnie w szybkim tempie. Długo oczekiwana produkcja z pól offshore, opracowana przez konsorcjum międzynarodowych koncernów naftowych i gazowych wraz z Państwową Kompanią Paliwową Republiki Azerbejdżanu, ukończenie głównych rurociągów naftowo-gazowych Baku-Tbilisi-Ceyhan i Kaukazu Południowego (Shah Deniz), a także globalny popyt na ropę i gaz wywierały znaczący wpływ na gospodarkę Azerbejdżanu w ostatnich latach. W 2012 r. produkt krajowy brutto (PKB) wynosił 52.282,90 mld AZN, a PKB na mieszkańca 5 587,87 AZN. W 2013 r. PKB wynosiło 57 miliardów AZN, a PKB na jednego mieszkańca wynosiło 6,132 USD. Dane za 2014 r. przedstawiają się następująco: PKB 53 744 mld AZN a PKB na mieszkańca na poziomie 5 670 AZN. PKB na 2015 r. wynosiło 54.352 mld AZN, a na mieszkańca 5 600,41 AZN. PKB na 2016 r. było na poziomie 60.425 mld AZN, a na mieszkańca 6 1802,73 AZN. PKB na 2017 rok wynosiło 70,1 mld AZN, a na

mieszkańca 7,200 AZN. Głównym wyzwaniem w polityce ekonomicznej Azerbejdżanu jest zależność gospodarki od generowanych przez państwo w ramach ekspansywnej polityki fiskalnej impulsów rozwojowych.

W celu zdynamizowania wzrostu pozaenergetycznych gałęzi gospodarki realizowane są założenia zatwierdzonej przez prezydenta Alijewa Strategii Rozwoju Regionów, będącej głównym elementem polityki wspierania równomiernego i zrównoważonego wzrostu.

Dane dotyczące wymiany handlowej oraz szczegółowe rozbięcie eksportu i importu z uwzględnieniem podziału na grupy towarowe zostało przedstawione w tabelach poniżej:

Obroty handlowe Azerbejdżanu

	2014	2015	2016	2017
Obroty handlowe z zagranicą (w tys. USD)	31016306.5	21945815.6	21946732.5	22593631.9
Eksport (w tys. USD)	21828608.9	12729138.5	13457592.1	13811624.4
Import (w tys. USD)	9187697.6	9216677.1	8489140.4	8782007.5
Obroty handlowe z Polską (w tys. USD)	78678.7	97243.9	74984.0	85033,5
Eksport do Polski (w tys. USD)	16,329.8	6,509.0	4,821.3	12932.9
Import z Polski (w tys. USD)	62348.9	90734.9	70162.7	72100.6

Źródło: Rocznik Statystyczny Republiki Azerbejdżanu

Analiza eksportu pozanaftowego wskazuje na silne powiązanie Azerbejdżanu z rynkami WNP (w szczególności Rosji) oraz nieduże znaczenie krajów UE.

Najwięksi partnerzy handlowi Azerbejdżanu w 2017 roku

Lp	W imporcie		Lp	W eksporcie	
	Państwo	Wartość w tys. USD		Państwo	Wartość w tys. USD
	SUMA	6 191 115,4		SUMA	9 895 599,3
1	Rosja	1 554 257,9	1	Włochy	4 406 425,2
2	Turcja	1 273 709,1	2	Turcja	1 366 337,1
3	Chiny	854 527,3	3	Izrael	638 938,4

4	USA	720 591,9	4	Rosja	587 025,4
5	Ukraina	459 914,5	5	Czechy	556 854,9
6	Niemcy	443 657,4	6	Kanada	534 279,3
7	Włochy	318 669,5	7	Indonezja	465 126,4
8	UK	239 860,0	8	Niemcy	450 462,0
9	Japonia	170 373,9	9	Portugalia	446 343,3
10	Norwegia	155 553,9	10	Chiny	443 807,3

Źródło: Rocznik Statystyczny Republiki Azerbejdżanu

Podstawowe wskaźniki makroekonomiczne przedstawione w tabeli poniżej opierają się na danych Narodowego Banku Azerbejdżanu oraz Państwowego Urzędu Statystycznego (pewne różnice występują w ocenie wielkości wymiany handlowej Azerbejdżanu, szczególnie w odniesieniu do eksportu surowców energetycznych).

Tabela głównych wskaźników makroekonomicznych.

	2016	2017
PKB (w mln USD)	60425,2	70135,1
Tempo wzrostu PKB (w %)	0,9	2,2
PKB pozanaftowe (w mln AZN)	35.951.1	40.012.3
Tempo wzrostu PKB pozanaftowego (w %)	7,7	9,7
PKB per capita (w USD)	3928,6	4186,3
Inflacja	11,2	1,1
Bezrobocie (%)	5,4	5,2
Rezerwy walutowe (w mln USD)	3974,4	5334,6
Wartość obrotów handlu zagranicznego (w mln USD)	21946732,5	22593631,9
Wartość eksportu (w mln USD)	13457592,1	13811624,4
Wartość importu (w mln USD)	8489140,4	8782007,5
Napływ BIZ do Azerbejdżanu (mld USD)	2,5	2,5
Wartość zagranicznych inwestycji bezpośrednich w Azerbejdżanie (w USD)	7.332,9	6.113,4

Źródło: Rocznik Statystyczny Republiki Azerbejdżanu

V. Główne sektory gospodarki.

1. Sektor naftowo-gazowy.

Z dobrze rozwiniętą platformą naftową Azeri-Chirag-Guneshli (AC-G), która jest kluczową platformą produkującą ropę w kraju, Azerbejdżan pompuje do 856 tysięcy bbl. Główny czynnik gospodarczy obejmuje eksport poprzez:

- Baku-Tbilisi-Ceyhan Ropociąg (BTC)
- Baku-Novorossiysk Ropociąg
- Baku-Supsa Ropociąg

Poziom produkcji ropy naftowej w Azerbejdżanie spada od 2010 r. według stanu w raporcie Urzędu Statystycznego, w 2016 r. kraj wyprodukował 41,03 mln ton ropy o 1,4% mniej niż w 2015 r. Trwają starania o zwiększenie produkcji gazu w Azerbejdżanie. Istnieje geopolitycznie ważny Południowy Korytarz Gazowy między Azerbejdżanem a Europą i planuje się otworzyć kolejne. Choć jest to mniejsze źródło dochodów i mało prawdopodobne, aby zrekompensować przychody, które zapewnił sektor naftowy. Spadek produkcji na bloku Azeri-Chirag-Guneshli (ACG) przy braku nowych perspektywicznych złóż, doprowadzi w dalszej perspektywie do znacznego zmniejszenia możliwości eksportowych, niemniej jednak władze czynią starania, aby wzrosło znaczenie Azerbejdżanu jako kraju tranzytowego, świadczącego usługi związane z wydobywaniem, transportem i sprzedażą surowców energetycznych.

BP prowadzi projekt Shah Deniz (28,8% udziałów). Pozostali partnerzy w Umowie o Podziale Produkcji (PSA) to TPAO (19%), Petronas (15,5%), SOCAR (10%), Lukoil (10%), Naftiran Intertrade Co. (10%) i SGC Upstream (6,7%). Rurociąg Południowy Kaukaz (SCP) działa w celu transferu rezerw Shah Deniz z Baku do Erzurum w Turcji przez Tbilisi. Maksymalny zrzut z rurociągu wynosi 20 miliardów metrów sześciennych rocz-

nie. Shah Deniz Stage 2, czyli Full Field Development (FFD) to projekt na dużą skalę, który doda dalsze 16 bcm produkcji gazu do około 9 bcm wyprodukowanego przez Shah Deniz Stage 1. Projekt ma zostać uruchomiony pod koniec 2019 r. i ma dostarczyć 400 mld m³ gazu ziemnego do Europy i Turcji, generując przy tym wartość około 200 mld USD w ciągu 25 lat.

Działania w ramach strategii rozwoju sektora naftowo-gazowego przebiegają dwutorowo poprzez rozwijanie geografii sprzedaży surowców energetycznych (szczególnie w odniesieniu do gazu ziemnego: rozpoczęcie w 2010 roku dostaw do Rosji i Iranu) oraz realizację programu wertykalnej integracji branży na rynku azersko-azerbejdżańskim (podporządkowanie spółki AzeriQaz państwowemu koncernowi SOCAR, planowane inwestycje w zakłady petrochemiczne oraz infrastrukturę portową) i rynkach zagranicznych (inwestycje w przemysł petrochemiczny w Turcji, gruziński rynek gazowy i produktów naftowych, początek ekspansji na Ukrainie). Jednocześnie zauważalna jest rosnąca samodzielność SOCAR w realizacji morskich projektów wydobywczych (prace na złożach Apszeron i Umid). Dużym krokiem naprzód w realizacji strategii dywersyfikacji dróg eksportu gazu było zawarcie porozumienia tranzytowego z Turcją oraz podjęcie decyzji o budowie rurociągu TANAP. W 2013 roku zapadła decyzja o wyborze Trans Adriatic Pipeline (TAP), jako preferowanego kierunku eksportu azersko-azerbejdżańskiego gazu na rynki europejskie. Równolegle w ramach projektu AGRI z udziałem Azerbejdżanu, Rumunii, Gruzji i Węgier prowadzone są prace w zakresie oceny możliwości eksportu LNG z gruzińskiego wybrzeża M. Czarnego.

Podpisanie w trakcie wizyty prezydenta Nazarbijewa w Baku porozumień między SOCAR i KazMunajGaz („O wykorzystaniu azersko-azerbejdżańskiej infrastruktury dla transportu kazachskiej ropy naftowej” i „O opracowaniu studium wykonalności transkaspjskiego projektu transportu ropy naftowej”) stało się pierwszym praktycznym krokiem mającym przygotować warunki dla tranzytu „dużej” kazachskiej ropy (z bazą surowcową w postaci złoża Kaszagan) przez terytorium Azerbejdżanu, którego podstawą jest zawarte 14.11.2008 między oboma koncernami naftowymi „Porozumienie o głównych zasadach realizacji Projektu Transkaspjskiego”. Obecnie jest realizowany przesył jedynie nieznacznych ilości surowca magistralą BTC oraz koleją do gruzińskich czar-

nomorskich portów. Projekt Transkaspijski zdecydowanie wzmocni europejski kierunek eksportu kazachskiej ropy zarówno w akwenie M. Czarnego jak i potencjalnie M. Śródziemnego (Kazachstan wyraził zainteresowanie udziałem w projekcie Samsun-Ceyhan), a także znaczenie Azerbejdżanu jako kraju tranzytowego.

2. Sektor pozanaftowy.

Gospodarka Azerbejdżanu nadal uzależniona jest od eksportu ropy i gazu, co powoduje znaczną dewaluację krajowej waluty zgodnie ze spadkiem cen ropy. Dywersyfikacja gospodarki jest jednym z priorytetów w polityce kraju. Podjęto szereg znaczących kroków w celu rozwoju przemysłu poza naftowego i zmniejszenia jego zależności od produkcji i eksportu ropy i gazu.

3. Sektor budowlany.

Branża budowlana przekształciła się w bardzo konkurencyjny sektor w Azerbejdżanie, z wieloma silnymi lokalnymi firmami świadczącymi wysokiej jakości usługi dla różnych projektów, w tym z rozwojem obszarów mieszkalnych, biur biznesowych, hoteli itp. Organami powołanymi do kontroli działalności budowlanej są Ministerstwo ds. Sytuacji Nadzwyczajnych oraz Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej, Inspekcja Podatkowa i Państwowy Komitet ds. Urbanistyki i Budownictwa. Główne akty prawne regulujące budownictwo to Kodeks urbanistyki i budownictwa z dnia 29 czerwca 2012 r. (Kodeks budowlany) oraz kodeks cywilny. Inne dokumenty prawne w tym obszarze są aktami normatywnymi o charakterze ogólnym, takimi jak mienie, grunt, bezpieczeństwo, ochrona środowiska, przepisy przeciwpożarowe i sanitarne, zasady, normy i standardy budowlane, oraz akty ustawodawcze regulujące określone sektory, w których budowane są konstrukcje lub obiekty.

4. Sektor rolniczy.

Azerbejdżan jest jednym z najsilniejszych ośrodków rolniczych w regionie od czasów Związku Radzieckiego. Klimatyczna i ekologiczna różnorodność kraju pozwala na zróżnicowanie upraw. Udział rolnictwa (oraz leśnictwa i rybołówstwa), będących źródłem utrzymania 37,7% aktywnej zawodowo populacji, w całkowitym PKB w 2017 roku wyniósł 4,2%. Rolnictwo ma największe znaczenie w azerbejdżańskim eksporcie pozanaftowym.

Po prywatyzacji nieruchomości rolniczych, azerbejdżańskie rolnictwo przestawiło się na uprawę plonów i zwiększenie samowystarczalności. Na przykład pola ryżowe zostały zastąpione w latach 90 przez pola zboża, co spowodowało wzrost produkcji zboża do 1,5 mln ton rocznie. Według Państwowego Komitetu Statystycznego, w 2017 r. zebrano w Azerbejdżanie 2 839 355 ton ziarna, 914,000 ton ziemniaka, 1 405 600 ton warzyw, 954,800 ton owoców i jagód, 438,100 ton arbuza i melonów, 152 800 ton winogron, 5213 ton tytoniu, 775,2 ton liści zielonej herbaty. Oprócz produkcji bawełny, herbaty, tytoniu i warzyw, kraj produkuje inne potencjalnie cenne rośliny, w tym rdzenne różowe winogrona, persymony i inne rzadkie rośliny uprawne. Rzeczywista wartość produkcji rolnej w Azerbejdżanie wyniosła 6580,0 mln AZN w 2017 roku. Mimo tego że w 2017 r. rolnictwem zajmowało się ponad 36% ludności w Azerbejdżanie, stanowiło ono jedynie 5,6% PKB tego kraju.

Czynniki utrudniające eksport azerbejdżańskich produktów rolno-spożywczych na rynki europejskie mają charakter formalny (standardy weterynaryjne i sanitarne, wymagania jakościowe, kwestie celne) oraz promocyjno-marketingowy (nierozpoznawalność azerbejdżańskich marek).

Służby odpowiedzialne za dopuszczenie importowanej produkcji rolno-spożywczej do obrotu (Służba Weterynaryjna oraz Służba Fitosanitarna przy Ministerstwie Rolnictwa Azerbejdżanu) działają na podstawie ustaw oraz aktów wykonawczych stworzonych w oparciu o międzynarodowe standardy. Obowiązującymi normami prawnymi w zakresie uregulowań weterynaryjnych w Azerbejdżanie są: ustawa o medycynie weterynaryjnej z 2005 roku, przepisy dotyczące wwozu i wywozu towarów podlegających kontroli służb weterynaryjnych oraz uregulowania przyjęte w ramach World Organisation for Animal Health, której członkiem Azerbejdżan jest od 1995 roku.

5. Sektor turystyczny.

Azerbejdżan dzięki swojej bogatej historii i kulturze przyciąga uwagę turystów. Unikalność Azerbejdżanu jako atrakcji turystycznej stanowi jego naturalne położenie, które tworzy różne krajobrazy z własnym klimatem, florą i fauną. Różnorodność kulturowa Azerbejdżanu, spowodowana interwencją przez wieki różnych narodów, ukształtowała wize-

runek kraju „European charm of the Orient”, który implikuje mieszankę islamu, starożytnej kultury kaukaskiej i elementy kultury europejskiej. Przedsiębiorcy stanowią obecnie większość zagranicznych gości w Azerbejdżanie. W 2016 roku lokalne hotele przywitały ogromny napływ turystów z różnych krajów, takich jak Rosja, Gruzja, Iran, Zjednoczone Emiraty Arabskie itp. Azerbejdżan oferuje znaczne możliwości w turystyce, z wieloma międzynarodowymi sieciami hotelowymi, takimi jak Four Seasons, Fairmont, Marriott, Sheraton, Hilton, Jumeirah, Holiday Inn, Park Inn, Hyatt. Według danych statystycznych Ambasady Azerbejdżanu w 2017 r. Azerbejdżan odwiedziło w celach turystycznych ok. 5000 Polaków. Główną przeszkodą dla podróżujących do Azerbejdżanu jest brak bezpośrednich lotów pomiędzy naszymi krajami. Są prowadzone negocjacje między LOTem a AZAlem.

VI. Formy prowadzenia działalności gospodarczej.

Najpopularniejszymi formami prowadzenia działalności gospodarczej w Azerbejdżanie są: przedstawicielstwa/filie (oddziały), spółki akcyjne i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Zgodnie z dekretem Prezydenta RA İlhami Aliyeva z dnia 30.04.2007 r. funkcjonuje zasada „jednego okienka”, na podstawie której rejestracja firm trwa 3-5 dni roboczych.

- Przedstawicielstwo/filia. Te formy prowadzenia biznesu są pod względem statusu utożsamiane z osobami prawnymi. Różnica polega jedynie na niektórych ulgach podatkowych, a także rozliczeniach księgowych. Nie istnieją żadne ustawowe ograniczenia dotyczące warunków akredytacji. Rejestracja jest możliwa w ciągu 3-5 dni roboczych.

- Spółka akcyjna. Podlega przepisom kodeksu cywilnego Azerbejdżanu. SA zakładana jest przez przynajmniej jeden podmiot prawny lub osobę fizyczną. W Azerbejdżanie istnieją dwa rodzaje spółek akcyjnych:

- 1) zamknięta – emisja akcji ograniczona jest tylko do akcjonariuszy, których liczba nie może być większa niż 50, a minimalny kapitał zakładowy powinien wynosić 2000 AZN (ok. 1200 USD),

- 2) otwarta - nieograniczona liczba akcjonariuszy, którzy dowolnie dysponują swoimi akcjami, a minimalny kapitał zakładowy powinien wynosić 4000 AZN (ok. 2400 USD).

- Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością – uważana za najbardziej dogodną i rozpowszechnioną formę prowadzenia działalności gospodarczej. Zgodnie z kodeksem cywilnym RA spółka z ograniczoną odpowiedzialnością nie posiada ustalonego minimalnego kapitału zakładowego i nie ma ograniczeń co do liczby założycieli. Jednakże, jeżeli

kapitał został zadeklarowany, jego płatność musi nastąpić bezpośrednio przed zarejestrowaniem spółki. Rejestracja spółki zajmuje około 3 dni roboczych. Warto również wziąć pod uwagę przygotowywanie i tłumaczenie dokumentów. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością może być założona przez jedną lub więcej osób prawnych, a jej kapitał zakładowy dzieli się na udiały. Spółka może obejmować różne obszary działalności. Udziałowcy nie ponoszą odpowiedzialności za działalność spółki, jedynie za ryzyko strat związanych z jej działalnością do wysokości wniesionych przez siebie udziałów.

Po wybraniu odpowiedniej formy prowadzenia działalności gospodarczej, należy wybrać kilka wariantów nazw podmiotu prawnego. W Azerbejdżanie prowadzona jest kontrola nazw podmiotów prawnych – nazwa powinna być unikalna. Od 2012 r. w celu uproszczenia procedury sprawdzenia nazw podmiotów prawnych zostały utworzone specjalne kioski informacyjne. Weryfikację można przeprowadzić również za pośrednictwem niektórych usług on-line. Osoby prawne z udziałem zagranicznym podczas używania nazw w językach obcych powinny używać transliteracji w języku państwowym.

Dokumenty wymagane do rejestracji Sp. z o.o.: nazwa firmy (w kilku wariantach); adres prawny; dane udziałowca (imię, nazwisko, imię ojca, obywatelstwo, paszport/dokumenty założycielskie firmy); wysokość kapitału zakładowego; rodzaje działalności; wybór banku w Azerbejdżanie i rodzaje rachunków, inne dokumenty i informacje.

Dokumenty wymagane do rejestracji przedstawicielstwa: dokumenty założycielskie, wybór banku w Azerbejdżanie i rodzaje rachunków, inne dokumenty i informacje.

Wszystkie dokumenty do rejestracji powinny być dostarczone z wyprzedzeniem, aby mieć czas na przetłumaczenie na język azerbejdżański. Dokumenty powinny być potwierdzone notarialnie w ambasadzie Azerbejdżanu w kraju udziałowca (akcjonariusza) albo zgodnie z konwencją Haską (1961 r.) powinny być poświadczane przez apostill wydany przez właściwe organy rządowe po poświadczeniu notarialnym. Dla udziałowców z krajów WNP apostill i legalizacja dokumentów nie są wymagane zgodnie z konwencją Mińską o pomocy prawnej w sprawach cywilnych,

rodzinnych i karnych (23 stycznia 1993 r.). Przy rejestracji należy także wybrać system podatkowy (ogólnie ustalony, uproszczony, z/bez VAT).

Dyrektor generalny/dyrektor w Azerbejdżanie

Dyrektorem generalnym może być zarówno wyznaczona osoba o narodowości azerbejdżańskiej, jak i cudzoziemiec. W drugim przypadku, gdy cudzoziemiec jest jednocześnie założycielem lub będzie szefem przedstawicielstwa/filii, to nie ma obowiązku uzyskania pozwolenia na pracę. Uwaga dodatkowa: zgodnie z ustawodawstwem RA, w celu ochrony wewnętrznego rynku pracy, rząd corocznie ustala kwotę na przyciąganie zagranicznej siły roboczej do wykonywania pracy na terytorium Azerbejdżanu, a firma musi uzyskać pozwolenia na pracę dla obcokrajowca.

Jeśli firma planuje przyciąganie zagranicznych specjalistów, konieczne będzie uzyskanie zezwolenia na płatną pracę na terytorium Azerbejdżanu. Kara za brak zezwolenia na pracę na osobę wynosi 30 000 AZN (ok. 17 000 USD).

Przy rejestracji firmy można otworzyć konto bankowe w manatach, rublach, euro, dolarach w lokalnych bankach Azerbejdżanu.

VII. System podatkowy.

- podatek dochodowy od osób fizycznych. Płatnik – osoby fizyczne, przedmiotem jest różnica między łącznym dochodem za okres podatkowy a potrąceniem podatku przewidzianego w ustawie. Minimalna stawka wynosi 14% z przychodem do 2500 AZN, a z przychodem ponad 2500 AZN – $350 \text{ AZN} + 25\% \text{ podatku}$.
- podatek dochodowy od osób prawnych. Płatnik – przedsiębiorstwa. Przedmiotem jest różnica w przychodach i dochodach przedsiębiorstwa. Stawka wynosi – 20%.
- podatek VAT. Płatnik – organizacje i przedsiębiorcy. Przedmiotem opodatkowania jest dostawa towarów, usługi i import. Stawka podatku – 18%.
- akcyza. Płatnik – przedsiębiorstwa i osoby fizyczne, które produkują lub importują produkty podlegające podatkowi akcyzowemu. Do takich produktów należą: alkohol i wyroby tytoniowe, produkty naftowe, samochody, transport wodny, metale szlachetne, kamienie szlachetne, biżuteria. Stawki dla towarów są różne.
- podatek od nieruchomości. Płatnik – przedsiębiorstwa i osoby fizyczne – właściciele przedmiotów opodatkowania. Podatek jest nakładany na: nieruchomość, pojazdy wodne i powietrzne. Stawki podatkowe są różne w zależności od lokalizacji i powierzchni nieruchomości. Dla transportu – w zależności od mocy.
- podatek gruntowy. Płatnik – właściciele działek znajdujących się na terytorium kraju. Podatek jest stałą roczną opłatą. Stawka wynosi 0.06 manata za 1 punkt warunkowy. Liczba punktów zależy od lokalizacji, rodzaju dozwolonego użytku, katastralnej wartości działki.
- podatek drogowy. Płatnik – nierezydenci – właściciele transportu wjeżdżającego do kraju, korzystających z tego transportu dla różnych

rodzajów przewozów, również producenci lub importerzy produktów naftowych. Przedmiotem opodatkowania są pojazdy państw obcych i produkty naftowe produkcji lokalnej lub importowane do kraju. W przypadku transportu stawka zależy od pojemności silnika i czasu przebywania w Azerbejdżanie. W przypadku produktów naftowych stawka zależy od wartości hurtowej lub celnej.

- podatek uproszczony. Płatnik – przedsiębiorstwa i obywatele, prowadzący określone rodzaje działalności pod warunkiem, że łączna wartość operacji podlegających opodatkowaniu za roczny okres rozliczeniowy nie przekracza 200 000 AZN (ok. 118 000 USD). Stawka podatku dla miasta Baku wynosi 4%, a dla innych miast i dzielnic 2%.

VIII. System finansowy.

Polityka finansowa Azerbejdżanu jest niezależnym obszarem działań republiki w sferze stosunków finansowych, mających na celu realizację państwowego programu rozwoju gospodarczego Republiki Azerbejdżanu.

Polityka finansowa jest realizowana za pośrednictwem systemu finansowego, którego działania są zorganizowane zgodnie z zasadami zarządzania finansowego i wspólnych funkcji wszystkich instytucji finansowych. Celem polityki finansowej jest zapewnienie stabilnego rozwoju gospodarki opartej na wykorzystaniu stosunków i potencjału finansowego kraju. Obecnie w republice funkcjonuje rozwinięty, oparty na zasadach rynkowych dwustopniowy system bankowy (na pierwszym poziomie znajduje się Centralny Bank Azerbejdżanu, a na drugim – komercyjne i inne niebankowe instytucje kredytowe). W Azerbejdżanie działa 30 banków i 511 oddziałów bankowych.

Ranking azerbejdżańskich banków pod względem aktywów, wg stanu na IV kwartał 2017 r. i I kwartału 2018 r.

Nr	Banki	IV kw./2017 (tys. manatów)	I kw./2018 (tys. manatów)
1	Azerbaycan Beynelxalq Bankı	8695,1	8403,2
2	PASHA Bank	3551,8	3707,8
3	Kapital Bank	3184,5	3167,3
4	Xalq Bank	1813,6	2225,7
5	Azerbaycan Senaye Bankı	945,2	905,0
6	AccessBank	844,8	825,0
7	Bank Respublika	702,1	739,1
8	RabitAbank	727,2	665,0
9	AtaBank	625,9	619,5

10	Unibank KB	601,8	581,2
11	AGBank	488,4	504,3
12	TuranBank	477,3	495,1
13	Silk Way Bank	411,3	492,9
14	Muganbank	480,2	489,3
15	Nikoil Bank	437,3	488,4
16	AFB Bank	494,6	466,2
17	Yapı Kredi Bank Azər-baycan	427,3	411,1
18	Expressbank	314,3	354,7
19	Bank of Baku	399,9	311,8
20	Azer Turk Bank	335,2	310,5
21	Bank BTB	268,8	290,3
22	Ziraat Bank Azerbaijan	186,7	222,6
23	NBCBank	204,1	221,9
24	Amrahbank	204,8	198,3
25	Gunay Bank	192,2	191,8
26	Bank Avrasiya	151,2	162,2
27	Bank VTB	397,2	151,7
28	Bank Melli İran	100,5	110,5
29	Pakistan Milli Bankı NBP	11,7	11,1
30	Naxchivanbank	141,9	

Źródło: Azerbejdżańskie Stowarzyszenie Banków <http://aba.az/en/banklar/renkinql%C9%99r/>

IX. Uczestnictwo w wielostronnych organizacjach i porozumieniach o charakterze ekonomicznym.

Po odzyskaniu niepodległości Republika Azerbejdżanu w swojej polityce zagranicznej zaczęła zwracać szczególną uwagę na stosunki z międzynarodowymi organizacjami finansowymi, kredytowymi i gospodarczymi. Azerbejdżan stał się członkiem wszystkich prestiżowych organizacji międzynarodowych, w tym Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Światowego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju, Islamskiego Banku Rozwoju, a od 1999 roku Azjatyckiego Banku Rozwoju. Islamski Bank Rozwoju i Islamski Fundusz Solidarności zainwestowały w trzy różne sektory gospodarki Republiki Azerbejdżanu. W ten sposób kapitał zagraniczny i fundusze inwestycyjne zostały skierowane na rozwój rolnictwa, w szczególności rekultywacji gruntów i sektora wodnego. Azerbejdżan jest również członkiem i jednym z założycieli organizacji demokratycznego i gospodarczego rozwoju GUAM. Inni członkowie tej organizacji to Gruzja, Mołdawia i Ukraina. GUAM powstał 10 października 1997 roku. Szczególną rolę w integracji Azerbejdżanu z gospodarką światową pełni Organizacja Współpracy Gospodarczej. Azerbejdżan jest jednym z założycieli Organizacji Współpracy Czarnomorskiej (BSEC). Azerbejdżan jest członkiem WNP od 20 września 1993 roku. Wstąpienie do WTO jest jednym z priorytetów polityki gospodarczej Azerbejdżanu. Na podstawie dekretu prezydenta z 2 sierpnia 2006 r. o dostosowaniu krajowego ustawodawstwa do wymagań WTO planowanych jest dokonanie 37 zmian legislacyjnych.

1. Relacje gospodarcze z UE.

Stosunki UE z Azerbejdżanem rozpoczęły się w 1991 r. Podpisana 1996 r. umowa o partnerstwie i współpracy, która weszła w życie w 1999 r. i zapewnia możliwości na szeroką skalę współpracy w dziedzinie dialogu politycznego, handlu, inwestycji, gospodarki, prawodawstwa i kultury. Od

tego czasu Unia Europejska stopniowo rozszerza współpracę z Azerbejdżanem. W lipcu 2003 r. UE mianowała specjalnego przedstawiciela ds. Południowego Kaukazu. Od 2004 r. stosowana jest wobec Azerbejdżanu (jako państwa południowego Kaukazu) Europejska polityka sąsiedztwa, a także inicjatywa Partnerstwa Wschodniego, która była przyjęta w 2009 r. Protokół w sprawie udziału Azerbejdżanu w programach UE i współpracy z odpowiednimi agencjami został przyjęty w lipcu 2016 r. W 2016 r. Rada UE zatwierdziła mandat Komisji Europejskiej i Wyższego Przedstawiciela UE ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa do negocjowania w imieniu UE i państw członkowskich UE o kompleksowym porozumieniu z Republiką Azerbejdżanu. Ta nowa umowa powinna zastąpić umowę o partnerstwie i współpracy i bardziej ogólnie uwzględnić wspólne cele i wyzwania stojące dziś przed UE i Azerbejdżanem. Negocjacje w sprawie nowej umowy rozpoczęły się 7 lutego 2017 r. po wizycie prezydenta İlhami Alijeva w Brukseli 6 lutego. Nowa umowa będzie zgodna z zasadami zatwierdzonymi w 2015 r. w ramach przeglądu europejskiej polityki sąsiedztwa i zaoferuje zaktualizowaną podstawę dialogu politycznego i korzystnej dla obu stron współpracy między UE a Azerbejdżanem.

2. Stosunki handlowe, inwestycyjne i gospodarcze.

Stosunki handlowe między UE a Azerbejdżanem są regulowane przez umowę o partnerstwie i współpracy. Unia Europejska, która stanowi 48,6% całkowitej wymiany handlowej Azerbejdżanu, jest głównym partnerem handlowym Republiki. UE jest największym rynkiem eksportowym i importowym Azerbejdżanu, stanowiącym odpowiednio 60,7% i 31,8% całkowitego eksportu i importu Azerbejdżanu. UE eksportuje do Azerbejdżanu głównie maszyny i sprzęt transportowy, importuje z Azerbejdżanu głównie ropę i gaz (98% importu ogółem). Obroty handlu dwustronnego wynoszą około 9,4 miliarda euro. Ponieważ umowa o partnerstwie i współpracy nie ma charakteru preferencyjnego, nie przewiduje preferencji taryfowych ani dla Unii Europejskiej, ani dla Azerbejdżanu. Umowa przewiduje jednak nawiązanie współpracy gospodarczej mającej na celu wzmacnianie stosunków gospodarczych oraz opracowanie zasad i praktyk handlu towarami i usługami. Ponadto zapewnione jest stopniowe zbliżanie ustawodawstwa i procedur obowiązujących w Azerbejdżanie z najważniejszymi normami europejskimi i międzynarodowymi oraz prawem w dziedzinie handlu.

X. Dwustronna współpraca gospodarcza z Polską.

1. Baza prawno-traktatowa

Baza prawno-traktatowa współpracy gospodarczej Rzeczypospolitej Polskiej i Republiki Azerbejdżanu obejmuje następujące umowy i porozumienia:

- Umowa o cywilnej komunikacji lotniczej (26.08.1997)
- Umowa o współpracy kulturalnej i naukowej (26.08.1997)
- Umowa o unikaniu podwójnego opodatkowania i zapobieganiu uchylania się od opodatkowania w zakresie podatków od dochodu i majątku (26.08.1997)
- Umowa o współpracy w dziedzinie turystyki (26.08.1997)
- Umowa o wzajemnym popieraniu i ochronie inwestycji (26.08.1997)
- Umowa o współpracy i wzajemnej pomocy w sprawach celnych (30.03.2005)
- Memorandum o współpracy w dziedzinie weterynarii między Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Rolnictwa Republiki Azerbejdżańskiej (26.07.2011)
- Umowa o międzynarodowym transporcie drogowym (14.11.2013)
- Memorandum o dwustronnej współpracy między Państwową Komisją Papierów Wartościowych Republiki Azerbejdżanu a Komisją Nadzoru Finansowego (KNF) Rzeczypospolitej Polskiej (21.05.2014)

- Umowa o transporcie morskim między Rządem Republiki Azerbejdżanu a Rządem Rzeczypospolitej Polskiej (20.05.2015)
- Wspólna deklaracja w sprawie mapy drogowej dotyczącej strategii partnerstwa i współpracy gospodarczej między Rzeczypospolitą Polską a Republiką Azerbejdżanu. (27.06.2017)
- Memorandum o porozumieniu między Ministerstwem Infrastruktury i Budownictwa Rzeczypospolitej Polskiej i Ministerstwem Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Transportu, Komunikacji i Zaawansowanych Technologii Republiki Azerbejdżanu w sprawie współpracy w obszarze transportu i infrastruktury transportowej (27.06.2017)
- Memorandum o porozumieniu między Ministerstwem Energii Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Energetyki Republiki Azerbejdżanu o współpracy energetycznej (27.06.2017)
- Porozumienie o strategicznej współpracy w transporcie kolejowym między Polskimi Kolejami Państwowymi Spółką Akcyjną a Kolejami Azerbejdżanu Zamkniętą Spółką Akcyjną (27.06.2017)

Od 1 maja 2004 roku stosunki gospodarcze Polski z Azerbejdżanem są realizowane w oparciu o Porozumienie o Partnerstwie i Współpracy (PCA) zawarte przez Azerbejdżan z Unią Europejską.

W dniu 30 marca 2005 roku podpisano umowę między Rządem RP a Rządem Azerbejdżanu o współpracy gospodarczej, która weszła w życie 30 września 2005 roku.

W celu zintensyfikowania stosunków gospodarczych między obydwojma krajami, została powołana do życia Międzyrządowa Komisja ds. Współpracy Gospodarczej, której przewodniczą minister przedsiębiorczości i technologii RP i minister ds. sytuacji nadzwyczajnych RA.

2. Wymiana handlowa i współpraca inwestycyjna.

Polski eksport do Azerbejdżanu wykazuje od lat tendencję wzrostową. Warto odnotować, że obejmuje ona w głównej mierze towary wysoko-przetworzone o charakterze dóbr inwestycyjnych. Dużym wyzwaniem są ograniczone możliwości zwiększenia importu z uwagi na mało róż-

nicowaną ofertę eksportową (poza ropą naftową i produktami ropopochodnymi) gospodarki azerbejdżańskiej. Dokonując statystycznej oceny wielkości obrotów handlowych między Polską i Azerbejdżanem należy mieć również na uwadze fakt, że znaczna część polskiego eksportu trafia do Azerbejdżanu przez kraje trzecie, co prowadzi do znacznego zaniżenia jego wartości w azerbejdżańskich statystykach.

Firma SOCAR Trading S.A. współpracuje z PKN ORLEN S.A. i Grupą LOTOS S.A. W latach 2015-2016 oraz do marca 2017 r. ropa naftowa marki Azeri Light została dostarczona do PKN Orlen przez SOCAR Trading S.A.

- 2015 – 1,259.6 tys.ton
- 2016 – 759.6 tys.ton
- 2017 do marca – 84.5 tys.ton

Z powyżej podanej ilości 2,015.7 tys.ton ropy naftowej zostało dostarczonych do rafinerii firmy PKN Orlen w Czechach oraz 88 tys. ton do rafinerii tejże firmy na Litwie.

Od 2015 r. do marca 2017r. 27.3 tys. ton wyrobów petrochemicznych zostało wyeksportowanych do Polski przez SOCAR:

- 2015 – 13.6 tys.ton propylenu
- 2016 – 0.1 tys.ton polietylenu wysokociśnieniowego i 11.0 tys.ton propylenu
- 2017 do marca – 2.6 tys.ton propylenu

1. SOCAR Trading S.A. w 2015 r. wykupił od Grupy LOTOS 63.9 tys. ton polskiego paliwa dieslowego w celu zaopatrywania rynku światowego. W tym samym celu w 2015 r. wykupił od PKN Orlen 58 tys. ton paliwa dieslowego różnego pochodzenia.

2. Bezpośrednia współpraca między SOCAR a PERN S.A. jest realizowana w ramach projektu Euro-Azjatyckiego Korytarza (Korytarz przebiega przez teren Azerbejdżanu, Gruzji, Morza Czarnego, Ukrainy i Polski) Transportu Ropy Naftowej za pośrednictwem Międzynarodowego Przedsiębiorstwa Rurociągowego „Sarmatia”. Uczestnikami projektu

są: SOCAR (25,32%), GOGC (16,09%), „Укртранснафта” (28,79%), PERN S.A. (28,79%) i „Klaipedos Nafta” (1%).

3. Dane o obrotach handlowych między Polską i Azerbejdżanem (w tys. USD)

	2014	2015	2016	2017
Polski eksport do Azerbejdżanu	62348.9	90734.9	70162.7	72100.6
Polski import z Azerbejdżanu	16,329.8	6,509.0	4,821.3	12932.9

Źródło: Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii RP

Grupy CN	2017 r. [tys. USD]			
	Eksport	Import	Obroty	Saldo
OGÓŁEM KRAJ	72100.6	12932.9	85033.5	59167.7
WYROBY PRZEMYSŁU ELEKTROMASZYNOWEGO	25444.6	0.5	25445.1	25444.2
WYROBY PRZEMYSŁU CHEMICZNEGO	15248.5	7292.2	22540.7	7956.3
ARTYKUŁY ROLNO-SPOŻYWCZE	12836.6	4380.2	17216.8	8456.3
WYROBY METALURGICZNE	8307.8	885.1	9192.9	7422.7
WYROBY RÓŻNE	3001.8	11.3	3013.1	2990.5
WYROBY PRZEMYSŁU DRZEWNOPAPIERNICZEGO	2501.3	0.4	2501.6	2500.9
WYROBY CERAMICZNE	2148.5	0	2148.5	2148.5
PRODUKTY MINERALNE	1462.7	316.6	1779.3	1146.1
WYROBY PRZEMYSŁU LEKIEGO	976.4	42.6	1019	933.8
SKÓRY	119.8	2.9	122.7	116.9
WYROBY NIESKLASYFIKOWANE	52.6	1	53.6	51.6

Źródło: Ministerstwo Przedsiębiorczości i Technologii RP

XI. Dostęp do rynku

1. Bariery w dostępie polskich towarów i usług do azerbejdżańskiego rynku.

Azerbejdżan korzysta z preferencji celnych w ramach obowiązującego od 1 stycznia 2006 roku Generalnego Systemu Preferencji Celnych UE. Oznacza to, że towary niewrażliwe można sprowadzać na obszar celny UE z zastosowaniem stawki celnej 0% (z wyłączeniem składnika rolnego). Z kolei towary wrażliwe sprowadzane są po stawce obniżonej o 3,5 punktu procentowego w stosunku do stawki KNU. Wobec Azerbejdżanu stosowane są następujące pozataryfowe środki handlowe: nadzór nad importem środków tekstylnych, system Kimberley (dotyczy obrotu diamentami), monitoring graniczny w imporcie obuwia, zakaz wprowadzania na teren UE towarów naruszających niektóre prawa własności intelektualnej, zakaz importu skór i innych towarów wytwarzanych z niektórych gatunków dzikich zwierząt. W Azerbejdżanie stosowane są cła eksportowe na towary uważane za szczególnie ważne z punktu widzenia interesu narodowego: ropę naftową i produkty naftowe, polietylen, sodę kaustyczną, rury stalowe, koncentraty rud żelaza, wyroby z brązu, bawełnę i kawior. Towary wyprodukowane w Azerbejdżanie przez inwestorów zagranicznych są zwolnione z cła eksportowego.

Taryfowe ograniczenia wymiany handlowej z Azerbejdżanem obejmują 5 stawek ceł importowych: 0%, 3%, 5%, 10%, 15%, przy czym największa grupa towarów objęta jest maksymalną stawką. Wartość towarów podlegających ocenie ustalana jest na podstawie wartości podanej na fakturze. Jedynie niewielka grupa towarów zwolniona jest z cła w imporcie.

Przyczyny niskiego poziomu polsko - azerbejdżańskiej wymiany handlowej są w bardzo niewielkim stopniu związane z barierami taryfowymi i pozataryfowymi. Istniejąca baza prawno-traktatowa stanowi dobrą podstawę do intensyfikacji współpracy gospodarczej.

2. Nabywanie i wynajem nieruchomości.

Kodeks Ziemski definiuje państwowe, municypalne oraz prywatne prawa własności ziemi, z których wszystkie są sobie równe. Wyłącznie obywatele Azerbejdżanu oraz azerbejdżańskie podmioty prawne (w tym przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym) mogą być właścicielami ziemi w Azerbejdżanie. Organizacje międzynarodowe, zagraniczne podmioty prawne oraz obcokrajowcy są uprawnieni wyłącznie do dzierżawy ziemi.

Kodeks Ziemski reguluje zasady przyznawania dzierżawy wieczystej, prawa dzierżawy oraz serwitutu zgodnie z następującymi zasadami:

- Prawo dzierżawy wieczystej przyznawanie jest w wyjątkowych sytuacjach przez państwo bądź władze municypalne bezpłatnie na okres do 99 lat (z możliwością przedłużenia). Posiadacze tego prawa podlegają opodatkowaniu podatkiem ziemskim.
- Prawa dzierżawy są przyznawane na określony czas w oparciu o warunki (opłata za dzierżawę, okres dzierżawy) akceptowane przez właściciela (lub dzierżawcę wieczystego) i dzierżawcę.

Właściciele gruntów ziemskich mają prawo do ich sprzedaży, wymiany, darowizny, przekazania jako udziału do spółek z uwzględnieniem ograniczeń przewidzianych przez prawo. Podmiot zagraniczny, który wszedł w posiadanie ziemi (spadek, darowizna) jest zobowiązany do jej sprzedaży w ciągu jednego roku. W przypadku niewywiązania się z tego obowiązku państwo bądź władze municypalne mają prawo do przeprowadzenia przymusowej sprzedaży.

Prawa własności nieruchomości podlegają obowiązkowej rejestracji w Państwowym Rejestrze Nieruchomości (Rejestrze Ksiąg Wieczystych). Informacje zawarte w rejestrze są publicznie dostępne.

3. System zamówień publicznych.

Państwowa Agencja Zamówień Publicznych została powołana na mocy dekretu prezydenta nr 583 z 16 maja 1997 roku, a zasady jej funkcjonowania określa Ustawa o zamówieniach publicznych zatwierdzona dekretem prezydenta nr 668 z 29 stycznia 2002 roku. 15 stycznia 2017 r. Prezydent Republiki Azerbejdżanu podpisał dekret o likwidacji Państwowej

Agencji Zamówień przeniesienie jego uprawnień i funkcji, a także jego własności państwowej do służby państwowej dla polityki antymonopolowej i ochrony konsumentów Ministerstwa Gospodarki.

Do Państwowej Służby ds. Polityki Antymonopolowej i Ochrony Praw konsumentów przypisane są następujące obowiązki:

- Stworzenie i ulepszenie ram prawno-regulacyjnych do regulacji zakupów państwowych w Republice Azerbejdżanu.
- Zapewnienie kontroli nad legalnością zamówień towarów (robót, usług) na koszt środków publicznych poprzez konkurencję i realizację kontraktu.
- Przeprowadzanie pomiarów zgodnie z obowiązującym prawem dla podniesienia poziomu umiejętności zawodowych organizacji - klientów państwowych w dziedzinie zamówień publicznych.
- Rozpatrywanie skarg i rozwiązywanie konfliktów.
- Stworzenie bazy danych zamówień publicznych, a także wypełnienie innych obowiązków określonych w ustawodawstwie Republiki Azerbejdżanu.

Na stronie internetowej www.e-tender.gov.az funkcjonuje system elektronicznych zamówień publicznych.

XII. Przydatne kontakty

**ZAGRANICZNE BIURO HANDLOWE (ZBH)
W AZERBEJDŻANIE**

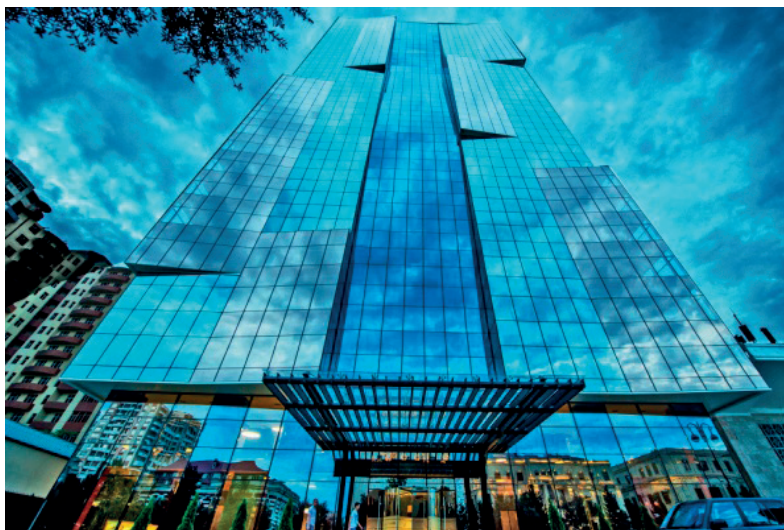
POLSKA AGENCJA INWESTYCJI I HANDLU S.A.

Khojali ave.37

Demirchi Tower, 4. piętro

AZ 1025 Baku, Azerbejdżan

<https://azerbaijan.trade.gov.pl/pl>

Elnara Mammadova - Kierownik biura

mob.: +994 50 988 79 23

e-mail: elnara.mammadova@paih.gov.pl

AMBASADA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W BAKU

ul. Kichik Gala 2, Iczeri Szeher

AZ 1000 Baku, Azerbejdżan

tel. +994 (12) 492 01 14

fax: +994 (12) 492 02 14

e-mail: baku.amb.sekretariat@msz.gov.pl

www.baku.msz.gov.pl

Wydział Konsularny

tel. +994 (12) 497 47 08

kontakt w nagłych wypadkach w Baku: +994 50 270 70 20

AMBASADA REPUBLIKI AZERBEJDŻANU W BAKU

ul. Zwycięzców 12

03-941 Warszawa

tel. +48 (22) 616 21 88/ 617 67 28

fax: +48 (22) 616 19 49

E-mail: warsaw@mission.mfa.gov.az

www.warsaw.mfa.gov.az

